

startnotitie

Koersdocument sociaal domein

SEPTEMBER 2022

Inhoud

Doel startnotitie	3
Waarom een koersdocument.....	3
Het Rhedens Model.....	4
Hoe doen we het nu	6
Beleidsmatig	6
Uitvoering.....	6
Trend en Ontwikkelingen	7
Speerpunten en ambities uit coalitieakkoord Groener, Socialer, Dichterbij	8
Wat is het koersdocument	8
Onderzoek en monitoring; tellen en vertellen	10
Waarover gaat dit beleidskader niet?	11
Hoe en met wie schrijven we het koersdocument.....	11
Hoe	11
Met wie?.....	11
Raadsbijeenkomsten	11
Tijdspad	12
Wat hebben we ervoor nodig.....	12

Doel startnotitie

Deze startnotitie is een plan van aanpak waarin we toelichten wat het kader en proces is om te komen tot een Koersdocument Sociaal Domein en hoe we daarbij belanghebbenden betrekken. Het koersdocument heeft een looptijd van zes jaar: 2023 - 2029. Daarnaast kent het een dynamisch gedeelte: jaarlijks bepaald het college de acties en het uitvoeringsprogramma.

Met het koersdocument Sociaal Domein wordt een samenhangende aanpak vormgegeven in sociaal domein en tussen het sociaal domein en ruimtelijk beleid. Denk bij dit laatste bijvoorbeeld aan Economie, het beleidsterrein Wonen en de Omgevingswet.

De startnotitie wordt vastgesteld door het college van B&W. Vervolgens wordt deze opiniërend besproken met de Adviesraad sociaal domein en in de raadsoriëntatie bijeenkomst van 20 oktober 2022. In de raadsvergadering in het eerste kwartaal 2023 wordt de eventuele opdracht gegeven vanuit de raad aan het college.

Waarom een koersdocument

Het huidige meerjarenbeleidskader MEEDOEN (MJBK) heeft een looptijd van 2018 – 2021. Dit meerjarenbeleidskader gold als paraplu voor alle beleidsterreinen in het sociaal domein, ook op voor de terreinen van de 3D (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet). Het MJBK heeft in de afgelopen jaren goed de reikwijdte van het sociaal domein beschreven maar het was onvoldoende een handvat voor het maken van keuzes en zorgen voor integraliteit van handelen. De noodzaak om te komen tot meer samenhang tussen de deeldomeinen wordt steeds groter.

Zo zijn beleidsthema's als sport, cultuur, wonen en natuur van groot belang voor ons leefgeluk; En bepalen economische ontwikkelingen in sterke mate of er voldoende werk is om bestaanszekerheid voor iedereen te kunnen garanderen.

Hieruit blijkt dat er veel raakvlakken zitten tussen het maatschappelijk domein en de andere beleidsterreinen van de gemeente.

Met het Koersdocument streven we een kader na vanuit thema's en ambities, los van de indeling van de wetten. Hiermee versterken en ontwikkelen we het integraal denken en werken.

We leggen keuzes voor waar we de schaarse middelen en tijd op inzetten. De keuzes en de uitvoering hiervan zijn toetsbaar zodat wij zien wat de effecten en resultaten zijn van ons gevoerde beleid.

Bij het Koersdocument sociaal domein is de sociale visie inclusief Rhedens Model de basis. Dit gaat in hoofdlijnen uit van (versterken) eigen kracht, samenredzaamheid en maatwerk. Dit is en blijft de basis in Rheden. Dit zijn de basisrandvoorwaarden om te komen naar een gemeente waarin het voor iedereen mogelijk is om mee te doen aan de Rhedense samenleving.

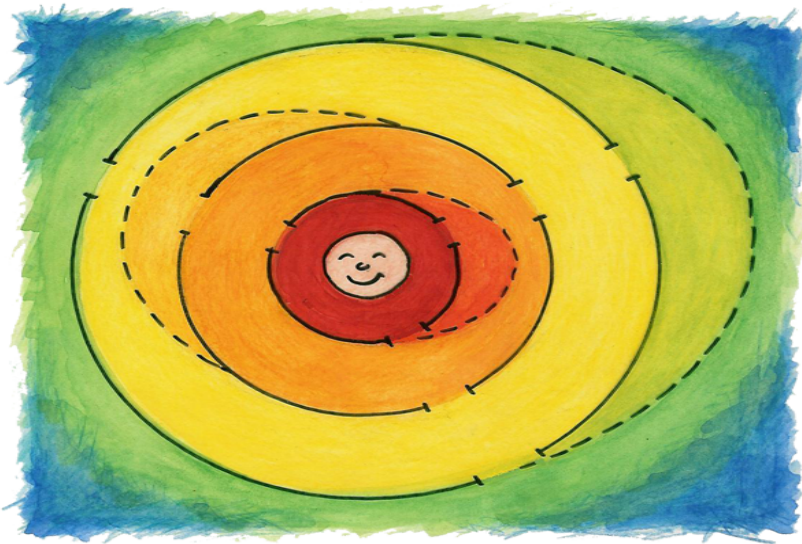
Vanuit de sociale visie stellen we met het koersdocument concreet vast welke thema's onze prioriteit hebben de komende jaren en welke ambities we daarop nastreven.

Dit geeft focus voor de komende jaren en maakt het mogelijk dat we keuzes maken waar we de schaarse middelen en tijd op inzetten. De transformatie in het sociaal domein heeft met het Transformatieplan 2.0 een boost gekregen. In dit transformatieplan staat beschreven hoe de sociale visie en het Rhedens Model uitgevoerd kan worden voor de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. Dit plan beschrijft de maatregelen voornamelijk per wet en heeft geleid tot een grote sprong voorwaarts op inhoud en beteugelen van de uitgaven. Tegelijkertijd zien we dat er nog onvoldoende samenhang bestaat tussen de verschillende wetten en domeinen.

Het Koersdocument geeft verbinding aan tussen de beleidsterreinen. Het zal leidend zijn op de beleidsterreinen Wmo, Participatiewet en Jeugd, onderwijs, minimabeleid, schulddienstverlening en sport en cultuur voor een periode van zes jaar en is gericht op het lokale beleid. Waar deze raakt met het regionale en bovenregionale ontwikkelingen en beleid dan zal dit expliciet benoemd worden.

Het Rhedens Model

Om de leefwereld van onze inwoner te verbeelden blijven we het Rhedens Model hanteren. Daarin staat de inwoner altijd centraal en wordt er door zijn of haar ogen naar de leefwereld gekeken. Hulp wordt zoveel mogelijk dicht bij de inwoner zelf georganiseerd en zo weinig mogelijk door het professionele circuit. De kracht van het model zit 'm in de open cirkels; die maken zichtbaar dat een goede verbinding tussen al deze netwerken belangrijk is om een doorlopende, vloeiende lijn van hulp te realiseren voor inwoners. Dat geldt zowel voor activiteiten, als voor ondersteuning om de hulpvraag op te lossen.

Rood
Oranje
Geel
Groen
Blauw

Ondersteuning door familie en vrienden
Ondersteuning in persoonlijke en buurtnetwerken
Georganiseerde vrijwillige ondersteuning en begeleiding
Gemeente Rheden
Professionele ondersteuning en begeleiding

De uitgangspunten van de sociale visie en het Rhedens Model en zoals we die hanteren binnen het staande beleid, zijn nog altijd actueel voor de verdere doorontwikkeling van het sociale domein in Rheden:

- Vergroten van eigenkracht, zelfregie
- Van zelfredzaamheid naar samenredzaamheid.
- Informele boven formeel. Gemeente als "vangnet". Professionele Zorg als sluitstuk.
- Preventief voor curatief
- Algemene voorziening voor maatwerk
- Collectieve voorziening voor individueel
- Ambulante zorg heeft voorkeur boven residentieel
- Maatwerk: met unieke oplossingen sturen op resultaat
- Focus op kwetsbare groepen & meervoudige zorgvraag
- Integraal werken vanuit de directe leefwereld van de burger
- In de uitvoering is de rol van de gemeente die van regisseur met als uitgangspunt: 1 huishouden – 1 plan – 1 (coördinerend) regisseur.

We bouwen voort op de resultaten die er in de afgelopen vijf jaar zijn geboekt in het kader van Meedoen naar Vermogen vooral voor en door inwoners en organisaties in de gemeente Rheden. De ervaringen in de afgelopen jaren leiden mede tot een voorstel voor speerpunten in de volgende paragraaf.

Hierbij een greep uit de resultaten op de aandachtspunten.

Vanuit de ambitie *een basis voor iedereen* werken wij in Rheden volgens de uitgangspunten van Het Gesprek waarbij het ondersteuningsplan altijd samen met de inwoner wordt opgesteld. Onafhankelijk Clientondersteuners, waar de gemeente Rheden koplopergemeente van is, kunnen inwoners begeleiden om de inwoner de regie te geven in het gesprek en in het ondersteuningsplan. Door inzet van de Doorbraakmethode werken we nog meer vraaggericht bij inwoners die op meerdere gebieden zoals schulddienstverlening, jeugdzorg en Participatiewet bekend zijn bij de gemeente. De evaluatie van de pilotfase laat zien dat de methode kostenbesparend werkt en dat inwoners door deze werkwijze echt de regie geeft. De deelnemers hebben dit als zeer prettig ervaren. Een mooie stap voorwaarts in integraal werken vanuit de leefwereld waarbij zelfregie en maatwerk leveren vanuit de leefwereld van de inwoner centraal staan.

Ook vitaliteit van inwoners stond in MEEDOEN centraal. Vanuit deze ambitie is het Sport en beweegakkoord (2020) en aansluitend het lokale preventieakkoord Rheden Rozendaal (2021) opgesteld en wordt samen met informele en formele partners uitgevoerd. Vanuit de Rhedense data, kennis en ervaring van verschillende partners is gezamenlijk gekozen voor focus op: lekker in je vel, wijs met geld en samen sterker. Vitesse Goals en Welzijn op Recept zijn projecten die zijn opgestart vanuit deze samenwerking.

De nota Samenredzaamheid en Dorpshuizennota van samen leven naar samenleven geven invulling aan het uitgangspunt *van zelfredzaamheid naar samenredzaamheid*. Er zijn nieuwe initiatieven ontstaan zoals Ons Raadhuis, Inloophuizen en in ontwikkeling de Rhedense Werkplaats. De dorpshuizen hebben een stevige positie in de gemeente en zijn een belangrijke eerste ontmoetingsplek voor alle inwoners. Hier worden tal van preventieve en collectieve activiteiten geboden door en voor Rhedenaren. Met de komst van Incluzio heeft het verbinden, ondersteunen en verbreden van de sociale basis een boost gekregen. Dit heeft onder andere geleid tot betere en gelijkwaardige samenwerking tussen informele partijen onderling en informele partijen en formele partijen in Rheden rondom thema's als financiële ondersteuning, dagbesteding en echtscheiding. Waar nodig zet Incluzio activiteiten op als alternatief voor maatwerkvoorzieningen.

Een voorbeeld:

Wmo begeleiding & armoede/schulden. Het blijkt dat veel individuele begeleiding voorheen werd gegeven aan inwoners die zelf niet in staat zijn om de financiële administratie op orde te krijgen en houden. Samen met de partners uit de sociale basis zoals Schuldhulpmaatje en Humanitas ontwikkelt Incluzio extra aanbod aan (collectieve) ondersteuning voor deze groep inwoners. Hierbij wordt samengewerkt met gemotiveerde ervaringsdeskundigen die hiervoor zijn getraind.

Met de resultaten uit de afgelopen jaren hebben we mooie stappen voorwaarts gezet om de sociale visie in de praktijk te brengen. Met de acties uit het Transformatieplan 2.0 heeft dit op de terreinen van Wmo, Jeugdwet en Participatiewet nog een extra impuls gekregen. Nu is het de uitdaging om focus aan te brengen in waar we op inzetten en de activiteiten meer in samenhang over de beleidsterreinen heen te organiseren en uit te voeren.

Hoe doen we het nu

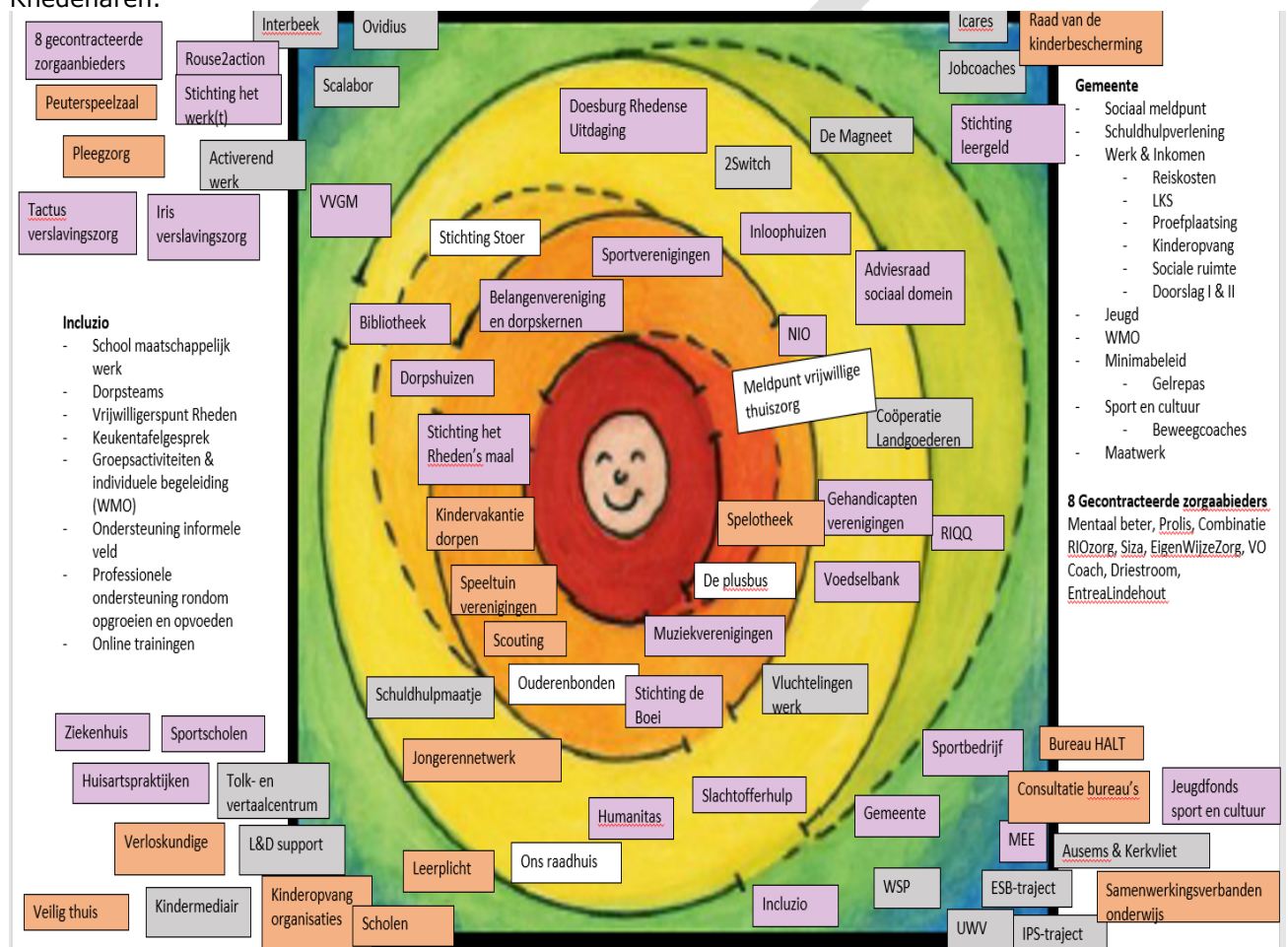
Beleidsmatig

Er zijn en worden veel beleidsstukken geschreven voor individuele beleidsterreinen.

Voor de 3D-taken is in 2020 het Transformatieplan 2.0 vastgesteld waarin beschreven staat hoe de gewenste transformatie vanuit het Rhedens Model invulling kan krijgen voor de Jeugdwet, Participatiewet en de Wmo. De maatregelen zijn op financiën en inhoud (afgezien van de opdracht sociale basis) vanuit de afzonderlijke wetten vormgegeven.

De integraliteit tussen de beleidsvelden en beleidsdocumenten is er nog onvoldoende en zijn geen uitwerking van integrale thema's en ambities.

Het centrale uitgangspunt in de verschillende beleidsdocumenten is de ondersteuning en zorg zo dichtbij mogelijk en zo informeel mogelijk vormgeven. We zetten in op het mogelijk maken en bieden van ondersteuning vanuit de warme kleuren van het Rhedens model. Hieronder een beeld van een aantal organisaties die opereren in het Rhedens model door Rhedenaren en voor Rhedenaren.

Uitvoering

Naast de ondersteuning zo dichtbij en informeel mogelijk bieden aan inwoners die dit nodig hebben gaat het Rhedens model ook over de samenwerking van de partijen uit de verschillende ringen van het Rhedens Model. Zowel binnen dezelfde ring als tussen de verschillende ringen.

Het aansluiten vanuit de professionele organisaties en gemeente op informeel is in ontwikkeling en vraagt nog de nodige aandacht. De formele oplossingen worden nog vaak als primair gezien en de algemene voorzieningen en informele voorzieningen als aanvullend in plaats van andersom zoals het bedoeld is vanuit de Sociale visie. Door de opdracht Sociale Basis en de Lokale Maatwerkdiensten Jeugd hebben we stappen gezet in de goede richting. Zo worden er bijvoorbeeld activiteiten samen door de aanbieders en Incluzio (vraaggericht) opgezet voor ouders en gezinnen

in de dorpen. Ook sluiten medewerkers van Includio aan bij bijvoorbeeld de Dorpshuizen wanneer dit nodig is. We werken toe naar: professionele ondersteuning sluit aan indien nodig en schaaft weer af wanneer het kan. Dit is inwoner en situatie verschillend en vraagt om maatwerk.

Trend en Ontwikkelingen

Voor het kiezen van een koers die passend is voor Rheden en stevige maar realistische ambities zijn trends en ontwikkelingen bepalend. Deze paragraaf bevat op hoofdlijnen de trends en ontwikkelingen voor Rheden.

Demografie: De dubbele vergrijzing in Rheden brengt vraagstukken mee op gebied van wonen en zorg. Door de krappe woningmarkt en de ambitie rond langer thuis blijven wonen, is het regelen van een (blijvend) passende woning voor elke inwoner een complexe opgave en groeit de vraag naar aanpassingen bij de gemeente. Onder andere door de dubbele vergrijzing zijn er veel kleine huishoudens (alleenstaanden) woonachtig in Rheden.

Economische kenmerken: Rheden kent een relatief hoog aantal huishoudens met een relatief lage sociaal-economische status. Armoede en heel actueel energie-armoede, toeslagenaffaire, laaggeletterdheid en een hoger gebruik van specialistische zorg dan in vergelijkbare gemeenten, waaronder jeugdhulp. We zien dat de gezinnen waar meerdere problemen tegelijkertijd spelen zich ook vaak in bepaalde wijken van de gemeente afspeelen.

Sociaal (Welzijn / zorg / leefstijl / jeugd): Ook het aantal mensen met een (zwaardere) zorgbehoefte groeit, door ouderdom, maar ook als gevolg van meer welvaartsziekten. De druk op de zorg neemt de komende jaren verder toe als we niks doen. Chronische aandoeningen zoals dementie komen steeds meer voor, ook in Rheden. Hoewel de behoefte aan mantelzorg meegroeit, neemt de beschikbaarheid fors af. Veel mensen hebben bovendien meerdere aandoeningen tegelijk. Het groeiend aantal welvaartsziekten (o.a. diabetes 2, hart- en vaatziekten) spelen een belangrijke rol in de toenemende ziektelast. Positief is het inzicht dat we problematiek in veel gevallen voorkomen kan worden, al vraagt dat soms wat extra persoonlijke ondersteuning. De meeste jongeren in Rheden staan positief in het leven en ervaren een goede gezondheid. Tegelijk zien we bij jongeren een sterke toename van de ervaren psychische belasting door onder andere prestatiedruk en maatregelen die zijn getroffen in het kader van Corona. Het aantal inwoners dat voldoende beweegt is de laatste jaren iets gedaald en de coronapandemie duidt op een verdere afname op dit gebied. In de periode 2015-2019 daalde het percentage jeugdigen 0-19 jaar met overgewicht onder alle leeftijdsgroepen die de GGD jaarlijks meet. Daarna volgde corona, wat landelijk gezien een negatieve invloed had op de leefstijl van mensen (meer thuis zitten). De overgewichtcijfers over de coronajaren zijn niet representatief vanwege beperkt onderzoek dat de GGD heeft kunnen doen. Maar landelijke cijfers laten zien dat mensen in coronatijd minder zijn gaan sporten, bewegen en vaker ongezond eten (CBS). Recente landelijke onderzoeken laten zien dat gedurende de lockdown kinderen en jongeren (8-18 jaar) meer somberheid en angstklachten ervaren.

Technologie: We zien een toenemend aantal nieuwe oplossingen voor zorg- en welzijnsvraagstukken. De toepassing van e-health en applicaties voor zelfmonitoring spelen een belangrijke rol. Het tempo waarmee dit wordt ingevoerd is door Corona versneld. Ook innovaties voor ondersteuning van het langer thuis wonen zijn volop in ontwikkeling. Veel innovaties maken onze zorg en ondersteuning preventiever, effectiever en/of goedkoper. Ze bieden handvatten om inwoners langer zelfstandig te laten meedoen.

Ecologie: Openbaar groen heeft een positieve bijdrage op het welzijn van mensen. De positieve uitwerking hiervan op mensen krijgt steeds meer een plek in het sociaal domein. Zo is recentelijk Natuur op Recept op de landelijke agenda gezet van huisartsen. Het klimaatprobleem vraagt naast internationale oplossingen een lokale bijdrage van onze inwoners, partners en van de gemeente. Duurzame oplossingen kunnen daarbij hand in hand gaan met belangrijke doelstellingen voor het maatschappelijk domein, zoals méér ontmoeting, sociale cohesie, educatie, veiligheid én lokaal, gezond eten.

Politiek: Vanuit landelijk beleid zien we onder andere op het gebied van jeugdzorg en beschermd wonen verschuivingen in verantwoordelijkheidsverdeling tussen de verschillende overheidslagen. Binnen de publieke gezondheid speelt een discussie over intensivering en het steviger en concreter

vastleggen van gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden. Ook zijn gemeenten recentelijk verantwoordelijk voor de nieuwe wet Inburgering.

Speerpunten en ambities uit coalitieakkoord Groener, Socialer, Dichterbij

In het coalitieakkoord staan de ambities van de coalitie voor de komende bestuursperiode onder het motto Groener, Socialer en Dichterbij. Groener: verder verduurzamen van de samenleving met aandacht voor klimaat en natuur. Socialer: het welzijn van onze inwoners vergroten en het geven van ondersteuning aan mensen die het niet op eigen kracht kunnen. Dichterbij: het realiseren van onze ambities doen wij samen met onze inwoners.

De betrokkenheid van inwoners is daarbij van groot belang voor gedragen en effectieve maatregelen. Er wordt meer ingezet op inwonersparticipatie.

De speerpunten in de komende bestuursperiode zijn:

- een klantgerichte en adequate dienstverlening aan inwoners, ondernemers en instellingen
- realisatie van betaalbare woningen en versterking van kwetsbare wijken
- versterking van de lokale ondersteuning, zorg en samenredzaamheid
- vergroting van de kansengelijkheid
- vergroting van de bestaanszekerheid en het tegengaan van (energie-)armoede en schulden
- versterking van de natuur en vergroening van de leefomgeving
- versnelling van de energie- en warmtetransitie
- klimaatadaptatie en de aanpak van de stikstof in en stofuitstoot
- investeren in ons welzijn via onderwijs, sport en cultuur
- investeren in onze (verkeers-)veiligheid
- bestrijding van discriminatie
- versterking van duurzame recreatie & toerisme
- versterking van de lokale circulaire economie
- een goed vestigingsklimaat voor ondernemers en bedrijven
- het meer betrekken van inwoners bij ons beleid en de uitvoering daarvan
- stimuleren dat alle inwoners kunnen meedoen
- een wijkgerichte aanpak en preventie
- een sluitende meerjarenbegroting

Het coalitieakkoord is onze leidraad voor de komende periode en is de kapstok voor het te ontwikkelen koersdocument waarbij wordt ingezet op integrale doelen en ambities voor zes jaren.

Wat is het koersdocument

Het doel van deze startnotitie is te komen tot een Koersdocument Sociaal Domein voor de gemeente Rheden. Het koersdocument is een concrete uitwerking van de sociale visie en bijbehorende Rhedens Model op inhoud.

Het geeft richting, een koers, door het bepalen van de speerpunten en bijbehorende ambitie voor een langere periode. Het is een robuust document in tijd en is verbindend van aard. Het geeft daarnaast ook invulling aan de Global Goals.

Het huidige MJBK MEEDOEN beschrijft de reikwijdte van het sociaal domein maar geeft op basis van de Rhedense context geen prioritering. Het nieuwe kader geeft dit wel. Het is de basis voor de programmabegroting en het jaarprogramma.

Als gemeente richten wij ons in het sociaal domein op de inwoners die het zonder steun niet redden waarbij de ondersteuning vanuit de Sociale Basis daarbij voorop staat. Het faciliteren en ondersteunen daarvan is en blijft een speerpunt. Daarnaast kiezen we 2 maximaal 3 speerpunten met bijbehorende SMART-geformuleerde ambitie voor de komende jaren. Dit doen we op basis van trends & ontwikkelingen, beschikbare data en ervaringen die betrekking hebben op onze couleur locale.

Op het moment dat er aanleiding is (in de raad, wettelijk vanuit Den Haag, veranderende omstandigheden) agenderen we dit afzonderlijke onderdeel voor de raad. Door deze dynamiek in te bouwen geeft dit de raad maximale invloed, op een werkbare manier.

De definitieve thema's en ambities worden gekozen aan de hand van de sessies die met inwoners, partners en de raad worden gehouden.

De drie thema's waaraan we op basis van de resultaten uit de afgelopen vijf jaar en de trends en ontwikkelingen denken zijn sociale basis, financiële bestaanszekerheid en vitaal en veerkrachtig van 0 tot 100. De concrete invulling en ambitie komen tot stand door een proces met inwoners en partners. Een opzet van de speerpunten laat een volgend beeld zien:

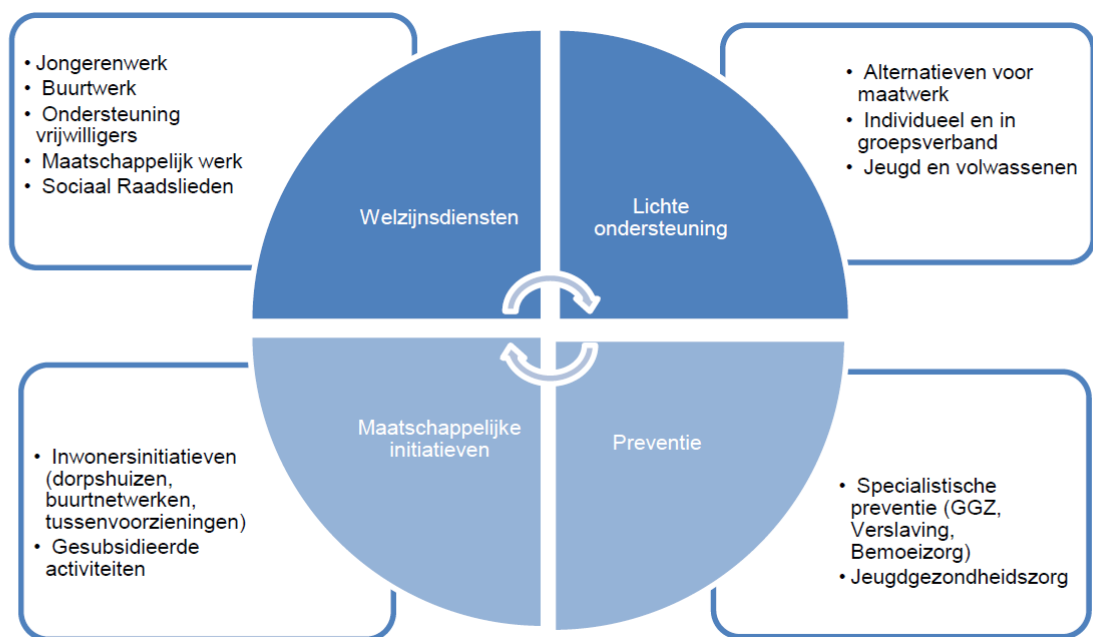
1. Sociale basis

De komende jaren zal voor een belangrijk deel in het teken staan van het verder bouwen aan, versterken van en verbreden van de sociale basis. Het belang van een stevige sociale basis-infrastructuur is groter dan ooit en vraagt blijvende actieve investeringen.

De sociale visie en het Rhedens model gaan uit van (het versterken van) eigen kracht, samenredzaamheid en maatwerk. Dit zijn de basisrandvoorwaarden om te komen tot een gemeente waarin het voor iedereen mogelijk is om mee te doen aan de Rhedense samenleving en de ondersteuning die nodig is zo laagdrempelig, dichtbij mogelijk en collectief te organiseren.

Onder de sociale basis verstaan we het netwerk van onze inwoners, de directe omgeving, informele en formele organisaties die ondersteuning kunnen bieden waar Inclusio ook onderdeel van is. De sociale basis is tevens de toegang en platform voor het bieden van lichte tot middelzware ondersteuning als alternatief voor maatwerkvoorzieningen, informatie en advies. De sociale basis is de ondersteuning waarvoor geen indicatie vanuit de gemeente nodig is.

De sociale basis in de gemeente Rheden:

Wij beschikken in Rheden over een brede en sterke sociale basis. Alleen al bij Inclusio hebben zich in 2021 ruim 1500 inwoners zich gemeld voor ondersteuning vanuit de sociale basis.

Naast de ondersteuningsvragen hebben inwoners Inclusio ook gevonden voor de activiteiten die het uitvoert of organiseert vaak in samenwerking met andere partijen uit de sociale basis. De coronamaatregelen hebben een aanzienlijke invloed gehad op het organiseren van activiteiten. Het aantal unieke activiteiten is na de versoepelingen verdrievoudigd en het aantal deelnemers is gegroeid naar 6.686 in heel 2021.

Voor de komende jaren vraagt dit investeringen in het versterken van de infrastructuur samenredzaamheid: het versterken van de door inwoners gedragen initiatieven.

De ambitie voor de komende jaren is dat de sociale basis uitgroeit tot een sterke sociale basis die de samenredzaamheid vergroot en inwoners elkaar ondersteunen.

2. Financiële bestaanszekerheid

Om een zinvolle bijdrage te kunnen leveren aan de samenleving en om te werken aan ontwikkeling is financiële bestaanszekerheid essentieel. Dit is niet alleen de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen. Ook zekerheid om betaalbaar te wonen en de mogelijkheid om een financiële buffer op te bouwen voor onverwachte uitgaven zijn voorbeelden van noodzakelijke voorwaarden om de rust en ruimte te vinden die nodig is om je als mens te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving¹. Ook door het vinden en behouden van werk. Immers, werk garandeert in hoge mate iemands bestaanszekerheid. Door de ontwikkelingen als de stijgende vaste lasten als hogere gasprijzen, onzekere inkomsten, stijgende woonlasten zien we dat niet alleen mensen met een minimum inkomen maar ook mensen met een hoger inkomen vaker in de problemen komen. Het overgrote deel van de inwoners die Inclusio benaderen komen voor financiële hulpverlening. Het CBP heeft in 2021² geconcludeerd dat financiële problemen negatief samenhangen met de (mentale) gezondheid van mensen. GGZ-kosten stijgen sterker nadat mensen in financiële problemen terechtkomen. Ook neemt de kans op gebruik van GGZ en sociale en/of financiële hulpverlening toe. Verder laat de publicatie zien dat mensen met schulden al voordat zij in de schulden kwamen hogere gezondheidszorguitgaven hadden dan mensen zonder schulden. Als mentale problemen ontstaan door schulden, dan heeft beleid dat problematische schulden voorkomt een dubbel effect: minder schuldenproblematiek en lagere zorguitgaven.

De ambitie is dat er bij onze Rhedense inwoners sprake is van financiële bestaanszekerheid. Dit leidt ertoe dat alle inwoners van Rheden in staat is om mee te doen in de samenleving. Ook de inwoners van Rheden met financiële zorgen die schulden hebben en/of een inkomen onder <120% van de bijstandsnorm.

3. Vitaal en veerkrachtig van 0 tot 100

Met vitaal en veerkrachtig van 0 tot 100 als speerpunt omvat het behouden en versterken van de gezondheid en daardoor de zelfredzaamheid van onze inwoners. Het gaat om het vermogen om veerkrachtig om te gaan met fysieke, mentale en emotionele uitdagingen in het leven. Dit is een breed speerpunt, omdat de problemen die komen bij een verminderde vitaliteit (hoe zitten we in ons vel) meestal diverse oorzaken kent. Inkomen, fijne woning, sociale contacten, zinvolle daginvulling door bijvoorbeeld het doen van vrijwilligerswerk of de inrichting van de leefomgeving hebben invloed op hoe vitaal we ons voelen en hoe veerkrachtig wij omgaan met fysieke, mentale en emotionele uitdagingen in het leven.

Vitaal en veerkrachtig van 0 tot 100 gaat verder dan inzet op een vitale leefstijl door bijvoorbeeld gezonde voeding en voldoende bewegen en 'positieve gezondheid'. Door Corona is eenzaamheid een nog groter probleem geworden voor onze inwoners. Het voorkomen en tegengaan van eenzaamheid is van belang. Het gevoel van eenzaamheid heeft een grote impact op het leven.

Het stimuleren van de vitaliteit en veerkracht van onze inwoners vindt ook plaats door geïndiceerde ondersteuning vanuit de Jeugdwet, Participatiewet en de Wmo. We spreken dan van het vergroten van de zelfredzaamheid. We gaan voor passende ondersteuning, waarbij samen met de inwoner wordt gezocht naar integrale oplossingen bij de ondersteuningsvraag. In deze gezamenlijke zoektocht zijn de menselijke maat en maatwerk met unieke oplossingen het uitgangspunt. Ook bij de multiprobleemcasussen.

De ambitie van Rheden voor de komende jaren is het behouden en versterken van de vitaliteit en veerkracht van onze inwoners.

Onderzoek en monitoring; tellen en vertellen

De huidige doelen en ambities van het MJBK MEEDOEN zijn niet meetbaar. Het is van belang dat de thema's en ambities van het Koersdocument Sociaal Domein dat wel zijn. Om te kunnen duiden hoe het staat met bijvoorbeeld de sociale samenhang formuleren we relevante indicatoren. Een indicator is een meetbaar element (meestal een getal, percentage of ratio) van een dienst, proces

¹ Bron: Divosa

² CPB 'When financials get tough, life gets rough?' augustus 2021

of effect dat een signalerende functie heeft met betrekking tot de kwaliteit van de betreffende dienst, proces of effect. Vervolgens formuleren we een relevante streefnorm. Wanneer zijn we tevreden over het inwoners die vitaal en veerkrachtig zijn: bij 80% of pas bij 100%?

Om het beleid te monitoren en te beoordelen zal naast een cijfermatige onderbouwing via indicatoren ook gebruik worden gemaakt van kwalitatieve databronnen, zoals ervaringen, rapportages van organisaties over de geleverde diensten en voorzieningen en evaluatiegesprekken. Bronnen voor monitoring en evaluatie zijn in elk geval het clienttevredenheidsonderzoek, het inwonerpanel Rheden Spreekt, het halfjaar en jaarverslag van Includio, jaarverslagen van subsidieontvangende organisaties, maar ook de onderzoeken van bv de GGD, zoals de OGGZ monitor.

Waarover gaat dit beleidskader niet?

Dit beleidskader vervangt niet het beleid dat recentelijk is vastgesteld of binnenkort wordt vastgesteld (sportbeleid, schulden en minima, woonbeleid, etc.), maar er zijn wel verbanden. Dat wil zeggen dat we de samenhang en synergie tussen beleidsvelden zoeken en benutten, ook al staat het in aparte beleidsplannen. Dit beleidskader is niet allesomvattend. Het heeft een bepaalde abstractie omdat het wel richting, focus en ambitie geeft maar niet inrichting biedt. Het uitgangspunt was is en blijft dat de inwoner en diens omgeving centraal staat. We brengen focus aan. Dit vanuit de behoefte en knelpunten vanuit onze inwoners, partners en de medewerkers en vanuit de trends en ontwikkelingen.

Hoe en met wie schrijven we het koersdocument

In deze startnotitie geven we op hoofdlijnen een invulling van het proces en met welke partijen we dit doorlopen om te komen tot een Koersdocument. Bij de inhoud van het beleid sluiten we aan op de kracht en mogelijkheden van en voor inwoners. Bij het proces om te komen tot een koersdocument Sociaal Domein staat de inwoner centraal.

Hoe

We gaan in gesprek met onze partners en inwoners. Dit doen we aan de hand van stellingen. De uitkomst van deze gesprekken verwerken we in concept speerpunten en ambities. Dit leggen we vervolgens voor aan een breed palet van inwoners en partners. Op basis van deze gesprekken scherpen we het kader verder aan. In het participatietraject wordt ook stil gestaan bij de huidige uitvoeringspraktijk en met de partners vast stellen wat goed gaat en waar knelpunten worden ervaren.

De input van 20 oktober is bepalend voor de wijze van participatie van raad, inwoners en partners en het tijdschema dat nodig is voor het uitwerken van het document.

Met wie?

Het streven is dat tenminste de volgende partijen worden betrokken:

- Maatschappelijke partners op het gebied van welzijn & zorg, werk & inkomen, onderwijs, gezondheid en wonen.
- Huisartsen en zorgverzekeraars
- Het inwonerspanel Rheden Spreekt
- Informele organisaties uit de sociale basis
- Adviesraad sociaal domein
- Raadswerkgroep

De partners en rol in het proces wordt zorgvuldig gekozen vanuit een Factor C benadering.

Raadsbijeenkomsten

1. Bespreken thema's en richting (oktober 2022)
2. Uitgangspuntennotitie en opdracht Koersdocument van Raad aan college (jan 2023)
3. juli 2023 vaststelling koersdocument

Tijdschema

	Sept	Okt	Nov	Dec	Jan	Febr	Mrt	Apr	Mei	Juni	juli	sept
--	------	-----	-----	-----	-----	------	-----	-----	-----	------	------	------

Raadoriëntatieavond												
Bespreken startnota met ASD												
Vaststellen startnota door college												
Raadsvergadering												
Interactief maakproces												
Aanbieden via college aan raad												
aanbieden koersdocument aan Raad												
raadsbehandeling												

Wat hebben we ervoor nodig

Betrokkenheid van de inwoners en specifiek ervaringsdeskundigen, adviesraad en cliëntenraad en maatschappelijke partners is van belang om de juiste focus aan te brengen in het beleid. Betrokkenheid van hen is nodig zodat de maatschappelijke opgaven nog meer als gemeenschappelijke verantwoordelijkheid wordt ervaren.